

## Orpo

Kirj. HELMI M—N.

Syyshellat levitti kuolemaa, lehdet kultasi, vihreys puitui, pohjantaivaan pilvet toi taajempaan, valohohde hämähäkki muuttui.

Syntyi lapsi näin syksyssä, äidin ainoa kullannuru, ilo, ylpeys, toivo, elämä... myös syvin sydänauru.

Oli äidillä yksi antelma:

— miten kasvatan lapseni parhain, ettei kukkanaan vietteli maailma, ja tahtaisi vartta varhain.

Hän hymyillen pilttiä pienoista kuni rakasta ruusua kantaa. Eil ei saa lastani turmella, hän ennen kaikkensa antaa.

Kasvoi lapsi kun lilja vain, mi laaksossa on päivänpuolla, mi auringon lämmössä leikkii ain' — varjomailma on kaukana tuolla...

Lapsonen kauniiksi kasvoi niin, ruopunasta porkkiaan hohti. Kuni lintu häkissä suojelehti... jota kukaan ei kosken tohdi.

Vaan äiti lapsen pienosen kaatui haudan kylmään syyliin, ja tuulen alle jäi kukkanen, joutui kukkuriks' kylmiin kyltiin.

Jo varjopuolet elämää sai nähdä, tuntee surun. Oli orpona lemmitty lapsi tää, ja tuttava tuskien turun.

Kylmä talven viima puhalsi, vilu väriä kummaasi selkää, kun tyttönen yksin kuljeksi... kuolen viluun — sitä pelkää.

Laihtui, poski jo kalpeni, on silmien välke syvä... varsi sorea kiihtuu hennoksi... ääni suruisa — heikentyvä.

Hän mailman tietä vaeltaa kaikki kokee sen varjopuolet, epätoivoisaksi pienen sydämen saa ylimoimaiset surut ja huolet.

Kerranpa, niin mulle kerrottiin, valkeni kylmä talviaamu. Kylän tieltä turvaton löydettiin, tämän kulkurilapsen haamu...

Tiepuoleen kun onneton istahti, ei jaksanut nousta siitä... — Tämä ainoa ei, moni huudahti, oi, paljon, paljon niitä!

Ei ainoa, eil' Yhä sortuvi tuhat tuhatta kulkuri lasta, joista yhteiskunta ei huolehdi, eikä estä sortumasta.

Niitä surun lapsia sadottain syysmyrskyssä syntyy lisää, jotka kulkevat varjojen mailla ain' eivät konsaan näe äitiä, isää...

Heitä kulkee kerjäten, pyytään yhä mailman turulla tuolla, tätä yhteiskuntaa syyttään: miksi ei paremmin lapsiaan huolla?

## Kaksi veljestä

(Jatkoa)

Heillä oli jo monta vuotta ollut tapana ostaa toisilleen 6 paria sukkaa joululahjaksi. Se oli niin varmaa. Sillä tavalla sai itse yhtä paljon kuin toisellekin antoi ja kummankaan ei tarvinnut ostaa sukkaa sitten koko vuonna.

Paluumatkalla hän huomasi, miten huonoilla varustuksilla hän oli lähtenyt niin pitkälle matkalle. Hän piteli ohjaksia yhdellä kädellä ja koetti toista pitää lämpöisenä takkinsa taskussa, vaan siitä huolimatta hän tiesi että reumatismi panee hänet tämän perästä vuoteen omaksi. Eikö hänellä muuten muka ollut kylin vastuksia.

Kaikki oli rauhallista kotona, kun hän aukasi keittiön oven. Kalkkuna lepäsi kauniisti laitettuna paistinpan-

nussa huomenna paistamista varten ja Pietari iloisena ja tyytyväisenä laitteli illallista. Vaikka Pietari näytti niin nöyrältä, Sammy kuitenkin lakasi lumen huolellisesti saappaitaan ja siirtyi uunin luo käsiään lämmittämään.

— Samuel! sanoi Pietari vihdoin. Anna anteeksi aamullinen kahakamme.

— Syö savea! sanoi Samuel melkein itku kurkussa. Varro vaan, kun tästä vähän ilmat lämpenevät ja minun jäykät jäseneni vähän notkiutuvat, niin kyllä sinulle näytän, missä on paras mies näillä seuduilla.

Hänen viimeinen toivon kipinänsä sammui. Kun Pietari, joka sanasodassa aina oli sankari, nyt raukka-maisesti pyytää anteeksi, vaikka on oikean tappelun voittanut. Nyt on kaikki hukassa! Rakkaus ja papit olivat tuhonneet kaikki. Hän varmaan menee vihille huomen aamuna, tuumi Sammy. Ei siinä nyt enää mikään auta. Ja minä jään tänne yksin! Antaa Martan tulla tänne asumaan, siitä ei ole puhettakaan. Sammy meni synkkänä huoneeseensa ja oli siellä kunnes Pietari kutsui hänet illalliselle, joka syötiin ääneti.

Koko illan he istuivat keittiössä entiseen tapaan, vaan molemmat olivat vaihi. Ei ollut kummallakaan enää mitään sanomista. Sammy tupakoi ja Pietari vaihtoi mälliä. Heidän monivuotinen tapansa oli paahata "porkkoria" ja pitää pienet kekkerit aaton kunniaksi. Saiteri, omenat ja "toneksit" olivat heidän herkkujaan, vaan ei enää tänä vuonna.

Sammy meni nukkumaan aikaisemmin kuin tavallista, mutta unta vaan ei tullut.

— Voi maailmaa pahennusten tähden ja Marttaa, jonka tähden pahennus tuli.

Tulevaisuus häntä kammotti ja niinkuin hän aavisti, alkoi jäseniä hiljaa kolottamaan, joka vaan yhä yltyi. Toisinaan tuntui kun paholainen olisi pistellyt kuumia sukkavartaita hänen ruumiinsa läpi. Ennen aikaan, kun häneen kipeästi koski, oli hänen tapanaan kutsua Pietari luokseen, vaan nyt hän sanoi:

— Vaikka tähän paikkaan kuolen, en pyydä apua, kähisi hän itsekseen.

Tuli aamu, hän oli hiukan parempi, mutta hänellä ei ollut voimaa nousta ylös. Hän kuuli Pietarin touhuavan keittiössä aamiaisaikareissa. Pietari aina nousi ensin ylös. Vihdoin kuului Pietarin ääni rappusilta.

— Sammy! hän kutsui. Mikä sinun on? Etkö jo nouse ylös? Oletko kipeä?...

Sammy ei vastaa. Kuuluu askel-leita, Pietari näyttöytyy ovelta. Niinkuin laupias lammas, joka tallin takaa kurkistaa, katselee Pietari ovelta. Hänellä on paperikäärö käsissään.

— En minä ole kipeä, tiuskaa Sammy. Äläkä vaivaa minua kysymyksilläsi. Mene tiehesi!

Pietari epäro, rykkyee kerran ja viimein astuu huoneeseen ja laskee käärönsä sänkyyn.

— Tämä on sinun lahjasi, veli hyvä, hän sanoi hiljaa. Minä menen nyt syömään aamiaisen ja sitten lähdän. Olemme päättäneet mennä vihille tänä aamuna; ja pyydän sitten Valterin tuomaan hevosen takaisin.

— Hyvä on! Ehkä hän osaa hevoista ajaa, mutta eipä hän paljon muuta osakaan. Tuolla on sinun lahjasi piirongin päällä ruskeassa käärössä.

Pietari otti käärön, kääntyi poistuaakseen, mutta pysähtyi ovelle kai-paavan näköisenä.

— No, hyvästi nyt Sammy, pidä hyvä huoli itsestäsi. En minä tähän taloon enää takaisin tule.

— Onko sinua kukaan pyytänyt, senkin vanha saapas. Sammin kiuku alkoi taas kiehua. — Täynnä pyhää henkeä ja rakkautta olet nyky-

ään yhä hauska toveri kuin kirjava kana!

Pietari meni onneton alaker-taan ja Sammy seurasi askareita, kuunnellen. Hän tiesi koska Pietari lopetti syöntinsä, kun hän helieteli astioita niitä pestessään. Kuuli kun hän pani puita pesään viimeisen ker-ran ennen lähtönsä ja kun hän lähti hevoista valjastamaan.

Hän nousi istuallensa ja tunsii voi-vansa hyvin ja alkoi avata käärönsä.

— Minkälaiset sukkatkaan lienee ostanut nyt, kun on niin päästä pyö-rällä. Vaan siinäkin hän taas ereh-tyi, sukut olivat hyvät, harmaat vil-laset ja juuri samallaiset kuin hän oli ostanut veljelleen. Hän huokasi ja kääri putoi hänen käsistään. Sit-ten vasta hänen silmänsä suurenivat, vähältä hän oli saada halvauksen hämmästyksellä, sillä alimmaisina käärössä olivat hirvennakkainta, taikinasta puhtaina ja pehmeäksi voi-deltuina. Kalvosimista oli käännetty nurin, että villapuoli oli näkyviissä. Pyöräyksissä otti hän ne käsipä, ne olivat Pietarin rakkaat kintaat — ja niistäkin oli hän malttanut luopua. Samuelin kurttuinen sydän alkoi pau-puttaa, hän hengitti syvään liikutuksesta. Ei kukaan koskaan hänelle ollut niin uhrautuvainen sit-ten äitinsä kuoleman jälkeen. Hän oli ajanut Pietarin pois kotoa ja ai-van lähtiessään oli Pietari antanut hänelle hänen kallimman aarteensa. Sen eilinen tappelu todisti, että kin-taats olivat hänelle melkein rakkaam-mat kuin oma itsensä.

Sammy löppäsi akkunan luo ja katseli talliin päin. Pietari oli juuri nousemassa rekeen. Sammy kopisti ruutuun ja kiskoi auki jäätyneitä ik-kunaa.

— Petel huusi hän. Pietari hoil Oletko kuro, sinä vanha narri!

Pietari katsahtaa ylös. Pakkanen ehkä vaikutti, että hänen tavallisesti kirkaat silmänsä olivat miltei kyy-nelissä, niin vetäiltä ne näyttivät.

Sammy kumartui ulos paitasillaan, uhmaillen pakkasta.

— Suuri siunaus! hän huusi. Jos sinä pidät minusta enempi, kuin si-nun komeista kintaistasi, niin ehkä minäkin voin kestää hamehelmoja ympärilläni. Heti kun sinun hääsi (tai hautajaisesi, voisni sanoa) ovat ohi, niin tuo Martta kotia joulupä-väilliseen.

## KOTOINEN KOIVUNI.

Tervehdän sinua kotoinen koivuni monien pitkien vuosien perästä. Nyt olen taas luonasi. Kauan olimmekin erossa. Sinua kaipasin, kun vanhaa hyvää ystäväni. Miten hyvältä tuntuu-kaan istua taas vihantien lehtiesi var-jossa, miten kotoiselta pitkien riippa-oksiesi hyväily. Muistan vuosia taak-sepäin, kun lähidin ulos avaraan maailmaan. Sinä sait viimeisen hyvästäni, sinun runkoosi nojaten toivoin suu-rimmat, ihasimmat toiveeni, ja itkin katkerimmat ikävän kyyneleeni. Vie-lä vihreän latvasi näin kaukana aho-polkua kulkeissani. Se näytti viitto-van ja varoittavan, aivan kun olisi tahtonut sanoa, minä tunnen maail-maa, tunnen sen tylyyden, sen vi-et-telykset, tunnen köyhän osattomuus-ten onneen.

Kotoinen koivuni. Nyt tunnen mi-näkin miljö tuntuu olla avarassa maailmassa. Mailmassa, joka niin lu-paavalta näyttää sille, joka ensi ker-ran kodin veräjän kiini p ainaa, mut-ta siitä ulkopuolelle päästyään saa-kin jo tuntee sen kylmän kosketuk-sen. Nyt tiedän, miten paljon onnet-tomuutta siellä on, miten paljon kär-simyksiä ja kyyneleitä, kuinka kovaa on taistelu olemassaolon puolesta. Nyt tiedän kuinka moni sortuu paheisiin ponnistuksista huolimatta, moni joka on elämän alottanut hyvinkin valoi-sin toivein. Miljoonat kärsivät ja vai-puivat ennenaikaiseen hautaan koo-tessaan harvoille ylläisen ja huolet-toman elämän.

## NUORISOLLE.

Kirj. Fanny Wirtanen.

Terve tälle! nuorisoo nouseva. Joll' sydän viel' hehkuen pyökkää. Terve tälle! punalipun puoltajat On aatteenne jaloa, pyhää!

Sen aatteen puolesta taistelkaa. Sen hyväksi työhön suorru. Ja toivon tähtenä loistakaa, Etu joukoille — etteivät sorru!

Ole valveilla, nuorisoo nouseva, Etuvartiopalkalle riennä! Missä oikeuden puolesta taistellaan Apujoukkoja tarvitaan siellä.

Te tiedätte — rikkaat valtaavat maan Ja riistävät köyhiä mottä. Käy rohkeena sortoa vastustamaan Älä rukoile ylvaltä heitä.

Terve tälle! nuorisoo nouseva, Puna nuorisoo, sorron lpsset, Telle onnen joulua toivottaa Kaikki raatajat harmaahapset.

## SYKSYN SÄVELET.

Kirj. Annie Ruissalo.

Sykäyttyäni tuivertaisaa sävelet vihurein vingahtaa. Huoliin verhouu köyhän rinta, syys-sävelet kuullessaan.

Luonnotar syksen kauneutta soittaa Sävelet värjyen singahtaa. A uon vanhus, harmajahapai tiepuolehen horjahtaa...

Kerjuupussi olallansa saua kädessä vanhus kaatuu vaikerlain. syysmyrskyjen mylvässä, sävelien singahtaisaa.

Kangistuu kielet kanteleessa, jäiseksi käy soitajan sormet. Talvi uneen syksen luonnotarkin hervahtaa ääreen soittimena.

— — — Soios sävel kaunoinen köyhällekin kerran.

Ettei vilustais' syksen viimat, ei talven pakkasetkaan.

Ettei olisi riistoa, ei kerjureita, ettei tallattaisi köyhiä lokaan, vaan kaikki oisi yhdenvertaisia! Silloin syksen säveleekin oisi kaunihia kuulla, kun oisi vaatetta viluaille ja leipää nälkäisille.

Rikas pohatta rouvinensa ajaa ylväänä oriillansa.

Nautinnoks' heille on syksen soitto. Heillä lämpimät on vaatteenasa.

— Mitä! Mikä tuossa! Ori säikähtää hypähtäin.

— Ylös siitä! karjasee pohatta kerjurille.

Sä laiskuri! oot peloksi ihmisille.

Turhaan karjuu pohatta moinen, ei liihakda kerjuri raukka...

Kangistuneet on jäsenensä — Hälle kuolonkelloja syksy soittaa.

Kotini pihakoivu, olen taas luonasi lepäämässä, kertomassa sinulle koke-muksiani. Olen luonasi tuntemassa kodin viihdyttävää lepoa. Mutta vain hetken saan luonasi olla, sitten taas käy tieni ulos maailmaan, sen va-roihin ja vastoinkäymisiin. En lähde sinne enää kokemattomana lapsena pilvilinnoja rakennellen niin kuin vii-mein erotessamme. Vaan kokeneena, tietoisena tehtävästani, tietoisena siitä päämäärästä, jonka eteen jokaisen työläisen on kortensa kannettava.

Ahopolkua kulkeissani, kun taas näen vihreän latvasi minulle tietä viit-tovan, huudan sinulle vastaan. Tieni käy taisteluun, ja se taistelu on päät-tyvä kärsivien ja osattomien onneen.

— a. —.

**Lasten Joulujokaiseen kotiin!**